

Linnéuniversitetet

Kalmar Växjö

Tentamen Organisk kemi A 7,5hp

2010-12-03

(Totalt 100p)

OBSERVERA!

Skriv inga svar i detta frågeblad – ange svar på de bifogade svarsarken. Skriv svaren på de olika lärarnas frågor på skilda papper. Lägg frågorna i nummerordning innan du lämnar in tentamen. Skriv TYDLIGT och undvik att skriva flera svar på samma ark.

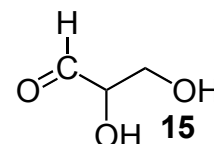
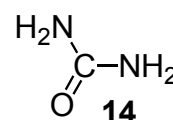
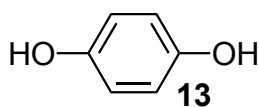
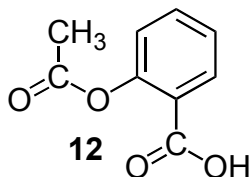
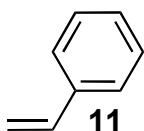
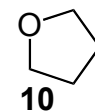
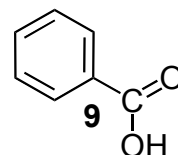
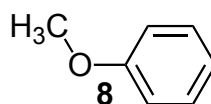
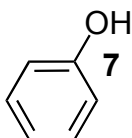
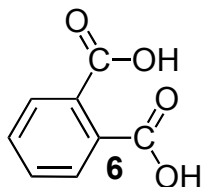
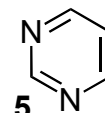
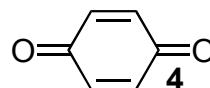
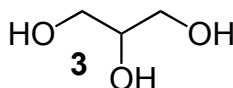
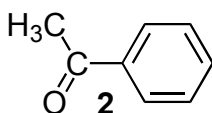
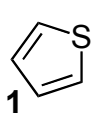
Susannes frågor

1. (totalt 10p)

- a) Kombinera 10 av de nedanstående namnen (A-O) med motsvarande strukturformel (1-15).
Ange exakt 10 svar.

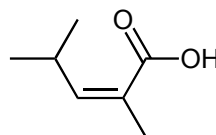
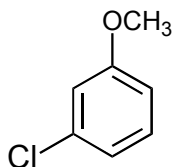
(8p)

A) Bensoesyra	B) Bensaldehyd	C) Tiofen	D) Pyrimidin
E) Furan	F) Indol	G) Urea	H) Anisol
I) Anilin	J) Glyceraldehyd	K) Pyridin	L) Acetofenon
M) Hydrokinon	N) Styren	O) Ftalsyra	

- b) Ange systematiska namn på nedanstående ämnen:

(2p)

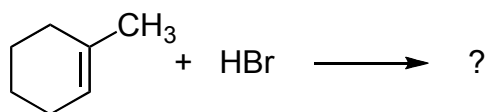
2. (totalt 12p; 2p per delfråga)

Förklara följande begrepp noga. För full poäng krävs att varje svar illustreras med ett exempel eller en schematisk bild.

a) Lewissyra	b) polymer	c) krysskonformation
d) resonanshybrid	e) acetal	f) övergångstillstånd

3. (totalt 6p)

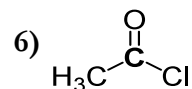
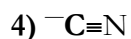
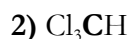
Alkenen 1-metylcyklohexen kan reagera med vätebromid (HBr) enligt nedanstående ofullständiga reaktionsformel:

- (a) Reaktionen går i flera steg och först bildas två laddade intermediat. Vilka? Rita strukturformlerna för de två jonerna. (2p)
- (b) En av de joner som omnämns i delfråga (a) bildas i större utsträckning. Vilken? Du får gärna ange ditt svar i anslutning till delfråga (a). (1p)
- (c) Förklara varför denna jon (delfråga b) bildas i störst utsträckning. (1p)
- (d) Hur reagerar de två laddade intermediaten i delfråga (a) vidare? Skriv reaktionsformler för båda jonerna som du angav som svar för delfråga (a). (2p)

4. (totalt 10p; 2p per delfråga)

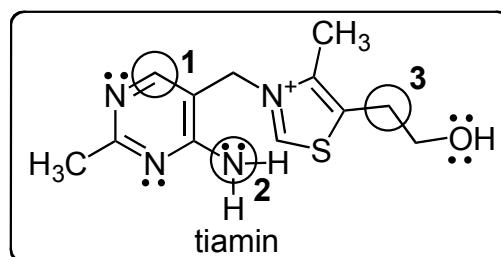
a) I följande strukturer har vissa atomer skrivits i fet stil. Ange i vilka av dessa strukturer som den fetstilta atomen är *nukleofil*. Observera att fria elektronpar inte märkts ut i formlerna.

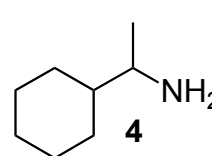
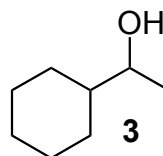
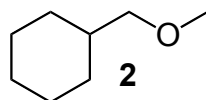
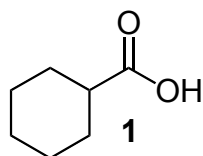
b) Rita den mest stabila respektive den minst stabila stolkonformationen för *trans*-1,4-dibromocyklohexan. Ange vilken som är vilken.

c) Ange hybridiseringsstillstånd på de markerade atomerna i tiamin (vitamin B₁; se formeln till höger).

d) Varför är fenol (C₆H₅OH) en starkare syra än cyklohexanol (C₆H₁₁OH)?

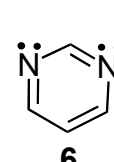
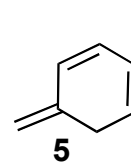
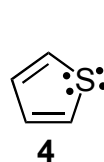
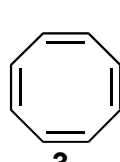
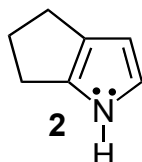
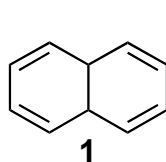

e) Ordna nedanstående ämnen efter *ökande* kokpunkt.

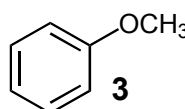
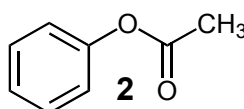
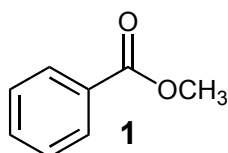

5. (totalt 6p; 3p per delfråga)

a) Vilka av nedanstående föreningar är aromatiska?

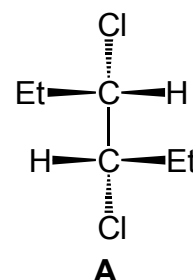
(b) Ange vilka produkter som erhålls vid monobromering av (införande av en bromatom i nedanstående föreningar:

6. (totalt 8p; 2p per delfråga)

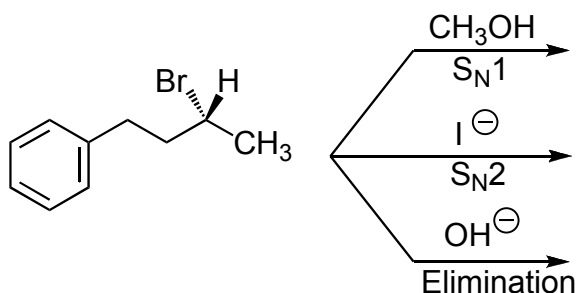
Till höger visas en stereoisomer av 3,4-diklorohexan (**A**).

- Ange konfigurationen (*R/S*) för samtliga stereogena centra i **A**.
- Rita strukturformeln för en förening som utgör en *diastereomer* till **A**.
- Rita strukturformeln för en förening som utgör en *enantiomer* till **A**.
- Är någon av isomererna som du ritat en meso-form? Vilken, i så fall? Hur vet man ifall en viss molekyl är en meso-förening eller ej?

7. (totalt 7p)

Ange troliga produkter i nedanstående reaktioner. Det kan tänkas att mer än ett ämne bildas; ange i så fall i vilken utsträckning de olika ämnena bildas.

8. (totalt 10p; 2p per delfråga)

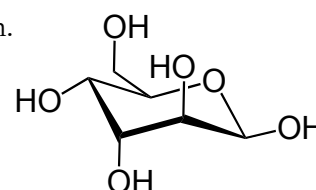
Ange strukturformeln för de organiska huvudprodukter som bildas i nedanstående reaktioner:

-
-
-
-
-

9. (totalt 5p)

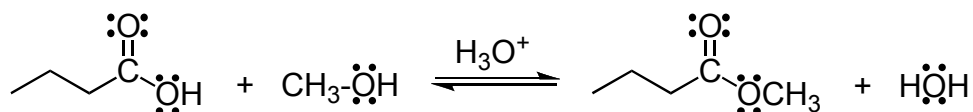
Till höger visas strukturformeln för monosackariden D-altros i en viss konfiguration.

- I vilken av de två anomera formerna föreligger denna molekyl? (1p)
- D-Altros kan genomgå mutarotation. Vad innebär det? (1p)
- D-Allos har samma konfiguration som D-altros, förutom vid kolatom 2. Rita strukturformeln för D-allos i sin α -pyranos-form. (2p)
- Disackariderna maltos och cellobios består båda av två sammanfogade glukosmolekyler. På vilket sätt skiljer sig strukturen hos dessa disackarider åt? (1p)

10. (totalt 10p)

Estern metylbutanoat används som essens (doft/smak av äpple). Den kan framställas ur smörsyra, metanol och en katalytisk mängd svavelsyra i en jämviktsreaktion:

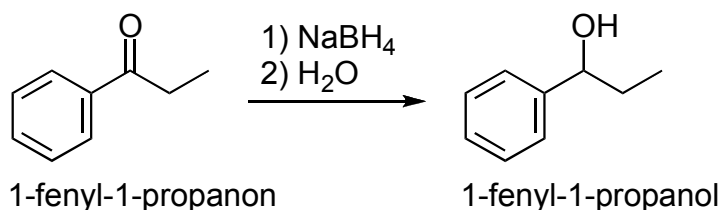

- Hur kan man göra utbytet av metylbutanoat så högt som möjligt utan att ändra mängden smörsyra? (2p)
- Föreslå ett mer effektivt sätt att framställa metylbutanoat ur metanol och ett annat karboxylsyra-derivat. Svara med en fullständig, balanserad reaktionsformel. Samtliga reagens och produkter ska framgå tydligt. (2p)
- Redogör i detalj för reaktionsmekanismen för ovanstående reaktion. Visa elektronförflyttningen och strukturen hos intermediaten tydligt. (4p)
- Reaktionen ovan är ett exempel på en nukleofil *substitution* på karbonylgruppen i karboxylsyra-derivat. Till skillnad från karboxylsyra-derivaten genomgår aldehyder och ketoner i stället *additioner* över karbonylgruppen när man behandlar dem med en nukleofil. Förklara varför dessa grupper av ämnen reagerar olika när de behandlas med nukleofil. (2p)

Rolands frågor – var vänlig tag ett nytt svarsark!

11. (totalt 10p)

1-Fenyl-1-propanon kan reduceras med natriumborhydrid, varvid 1-fenyl-1-propanol fås som produkt:

Ange hur utgångsmaterialet kan särskiljas från den bildade produkten med hjälp av:

- MS (masspektrum), (2p)
- IR (2p)
- och $^1\text{H-NMR}$ -spektrum. (2p)
- Rita, med hjälp av den bifogade tabellen, schematiska $^1\text{H-NMR}$ -spektra för såväl utgångsmaterial som produkt. Av dessa spektra måste tydligt framgå skift, integralförhållande och kopplingar mellan protonerna. (4p)

12. (6p)

Vilken av föreningarna **A**, **B** eller **C** överensstämmer med bifogade IR, MS och $^1\text{H-NMR}$ -spektra? Summaformeln är $\text{C}_7\text{H}_{14}\text{O}_2$. Föreningen har ett UV-maximum vid ca 260 nm (spektrum visas ej). Du måste bekräfta ditt strukturalternativ med hjälp av samtliga bifogade spektra och även förklara varför du utesluter de två andra alternativen.

